

မြန်မာ၊ မြေမြုပ်မိုင်းများကိုပိတ်ပင်ပါ။ အကူအညီပေးအဖွဲ့အစည်းများအား ခရီးသွားလာမှု ကန့်သတ်ခြင်းများကို ရုပ်သိမ်းပါ။

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများအပေါ် ကာလရှည်ကြာပိတ်ပင် ကန့်သတ်ချက်များသည် မြေမြုပ်မိုင်းကြောင့် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအတွက် အထောက်အပံ့ပေးခြင်းများကို ဟန့်တားစေသည်။

(ရန်ကုန်၊ မေလ ၁၄ ရက် ၂၀၂၀ ခုနှစ်)

မြန်မာစစ်တပ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များသည် မြေမြုပ်မိုင်းအသုံးပြုခြင်းကို ရပ်တန့်သင့်ပြီး၊ မြန်မာအစိုးရသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော စစ်ပွဲများကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာသော တိုင်းရင်းသားဒေသများရှိ မြေမြုပ်မိုင်းဒဏ်ခံရသူများကို အသက်ကယ်အထောက်အပံ့ပေးပေးသော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့များအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များကိုဖယ်ရှားသင့်ကြောင်း Fortify Rightsမှ ယနေ့ပြောကြား လိုက်သည်။ ၂၀၂၀၊ ဇန်နဝါရီ ၁ ရက်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မြေမြုပ်မိုင်း ပေါက်ကွဲမှုများသည် အနည်းဆုံးအရပ်သား ၆၈ ဦးအား သေကြေဒဏ်ရာရစေခဲ့ပြီး၊ အကူအညီပေးရေး အဖွဲ့များအပေါ် အစိုးရကချမှတ်ထားသော ကာလရှည်ကြာ ကန့်သတ်ချက်များနှင့်ယှဉ်တွဲနေသော ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ကန့်သတ်ချက်များသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အကူအညီနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများရရှိရန် အဟန့်အတားဖြစ်စေခဲ့သည်။

Fortify Rightsမှ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်မက်သရူးစမစ်က “မြန်မာနိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ မြေမြုပ်မိုင်း အန္တရာယ်အခံရဆုံး နိုင်ငံတွေထဲကတစ်ခုပါ။ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ “COVID-19” မတိုင်မီကပင် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများကို ကန့်သတ်ထားပြီး ယခုအချိန်တွင်ပိုမိုဆိုးရွားနေပါတယ်။ အစိုးရက လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအဖွဲ့များ၊ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့များ မြေမြုပ်မိုင်းများကြောင့် ထိခိုက်သေဆုံးမှုနှင့် အသက်ရှင်ကျန်သူ အားလုံးထံရောက်ရှိနိုင်အောင် ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။”ဟု ထုတ်ဖော် ပြောကြားခဲ့သည်။

Fortify Right သည် ကချင်ပြည်နယ်နှင့်ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသများတွင် မြေမြုပ်မိုင်း အန္တရာယ် ကျရောက်နေသူများကို ကူညီနေသော ၎င်းတို့၏ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်မှုများကိုလုံးဝရပ်တန့်နေရသော ဒေသတွင်း ဦးဆောင်နေသည့်လူသားချင်းစာနာမှု အဖွဲ့ ၆ ဖွဲ့အပါအဝင် အဖွဲ့အစည်း ၁၀ ခုနှင့်စကားပြောဆိုခဲ့သည်။ ယခုနှစ်တွင် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ မြေမြုပ်မိုင်းများကြောင့် အနည်းဆုံးအရပ်သား ၂၆ ဦး သေဆုံးခဲ့သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ လားရှိုးအခြေစိုက် တအေအင်းကျောင်းသားနှင့် လူငယ်သမဂ္ဂ (TSYU)၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ လှားရိန်းက “မိုးမိတ် (ရှမ်းပြည်နယ်၊ မိုးမိတ်မြို့နယ်မှာ) မိုင်းပေါက်ကွဲမှု ဖြစ်ခဲ့တာ၊ ဒီအကြောင်းပြချက်နှစ်ခုကြောင့် မိုင်းထိသူတွေကို ကျွန်တော်တို့ မကူညီနိုင်ခဲ့ဘူး”ဟု Fortify Rights သို့ ပြောကြားခဲ့သည်။ “ပထမကတော့ စစ်တပ်က အဲဒီဒဏ်ရာရသူကို လာမတွေ့အောင် တားဆီးတယ်။ ဒုတိယအချက်ကတော့ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အခုသွားဖို့ခက်ခဲတယ်။ ”

TSYU သည် မြေမြုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုမှ လွတ်မြောက်လာသူများအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အကူအညီပေးပေးသော အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ လှားရိန်းက ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းခွင်အကြောင်းကို ဤသို့ပြောကြားခဲ့ရာတွင်- “အချို့

(မြေမြှုပ်မိုင်းအသက်ရှင်ကျန်သူများ)သည် ဆေးရုံသို့သွားရန် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလိုအပ်တယ်။ အချို့သည်လည်း ဆေးကုသမှု ခံယူရန်လိုအပ်ပြီး ခွဲစိတ်ကုသရန်လိုအပ်တယ်။ ကျနော်တို့က သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အဝတ်အစားများအတွက် အကူအညီပေးပါတယ်။ "

လှားရိန်းကဆက်ပြောသည်မှာ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ဖြစ်နေသည့် ယခုအချိန်အခါသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ စီမံကိန်းအားလုံးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်သည်။ "ဒါဟာတကယ်ကိုခက်ခဲပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မိုင်းပေါက်ကွဲသူတွေ၊ လူစုလူဝေးတွေ မိုင်းပေါက်ကွဲမှု ဒဏ်ခံနေရတဲ့အတွက် ကျနော်တို့သူတို့ကို တိုက်ရိုက်မသွားနိုင်ဘူး။ ကျနော်တို့အခုရပ်ရွာကို မသွားနိုင်တော့ ခက်ခဲတယ်။"

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ တအာင်းအမျိုးသမီးအစည်းအရုံး(TWO)သည် မြေမြှုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုမှ လွတ်မြောက် လာသူများကို အကူအညီပေးသည့် အခြားအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်။ TWO ၏ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ လွှေးချီဆင်းက Fortify Rights သို့ပြောကြားခဲ့ ရာတွင် -

ဧပြီလတွင် ကွတ်ခိုင်(ရှမ်းပြည်နယ်၊ လားရှိုးပြင်ပ) တွင်မြေမြှုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သာမန်အားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ရုံးမှ လူတစ်ယောက်က သူတို့ထံသို့သွားလိမ့်မည်။ ဒဏ်ရာရသူဒုက္ခသည်အများစုသည် ကျေးရွာများတွင် နေထိုင်ကြပြီး၊ ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့ အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့်ဆေးရုံသို့သွားကြသည်။ သူတို့မှာ ဆေးရုံတွင်နေဖို့ ငွေအလုံအလောက်မရှိဘူး။ သို့မဟုတ် ဆေးရုံတွင်ရှိနေစဉ် ဆေး သို့မဟုတ် အစားအစာအတွက် ပေးဖို့ငွေမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏အဖွဲ့အစည်းသည် ဆေးကုသမှုကုန်ကျစရိတ်ကို ထောက်ပံ့ပေးပြီး ဆေးရုံသို့သွားရန် လိုအပ်သည့်အခါ ဒဏ်ရာရသူများအတွက် ခရီးသွားရတယ်။

တွေ့ကြုံနေရသည့် ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှုများကို လွှေးချီဆင်းမှရှင်းပြရာတွင်-

ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ် ခရီးသွားလာခွင့်ကန့်သတ်ချက်ကြောင့် အများပြည်သူသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေး မရှိတော့တဲ့အတွက် ဒဏ်ရာရသူများကိုသွားမကြည့်နိုင်ဘူး။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သီးသန့်ကားတစ်စီးဖြင့် သွားနိုင်သော်လည်း ကန့်သတ်ချက်များစွာရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ သူတို့ဟာ ကားထဲမှလူအနည်းငယ်ကိုသာခွင့်ပြုထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့လည်းကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ခရီးသွားခွင့် ခွင့်ပြုချက်လိုအပ်သည်။ လမ်းမပေါ်တွင် [စစ်ရေး] စစ်ဆေးရေး ဂိတ်များရှိပြီး၊ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တိုင်းတွင် ရပ်ပြီးမေးခွန်းတိုင်းကိုပြန်ဖြေရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် နောက်စစ်ဆေးရေး ဂိတ်ပြီးနောက် နောက်စစ်ဆေးရေးဂိတ် တစ်ခုထပ်ပီးဖြတ်ရသည်။ ထို့အပြင်ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ မြို့တိုင်း၌ အဝင်ဂိတ်တစ်ခုစီရှိသည်။ သင်လားရှိုးမှ ထွက်ခွာပြီး စာရွက်စာတမ်းများနှင့် အရာအားလုံးပြည့်စုံစွာရှိသော်လည်း ကွတ်ခိုင်မြို့၏ သီးသန့်ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် ကွတ်ခိုင်ထဲမဝင်ရပါ။ ပြီးတော့ ကန့်သတ်ချက်ကြောင့် လားရှိုးကိုလည်းပြန်လို့ မရတော့ပါ။

၂၀၁၈ ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် Fortify Rightsမှ စာမျက်နှာ ၇၀ ပါ *"သူတို့အားလုံးကိုပိတ်ဆို့ခြင်း" အစီရင်ခံစာ - ကချင်ပြည်နယ်၊ စစ်ပွဲများကြောင့် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည့် တိုင်းရင်းသားများအတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာအကူအညီများကို ရှောင်ရှားခြင်းအားဖြင့် မြန်မာအာဏာပိုင်များ အနေဖြင့်လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့များအပေါ် ခရီးသွားလာခြင်းနှင့် ကန့်သတ်ချက်များ"အား မည်သို့ချမှတ်ခဲ့ကာ မြန်မာအာဏာပိုင်များက အရပ်သားများအား မရှိမဖြစ်အကူအညီများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာဥပဒေအား တမင်ရည်ရွယ်၍ ချိုးဖောက်ခြင်းကို မှတ်တမ်း*

တင်ခဲ့သည်။ အစီရင်ခံစာက ထိုကဲ့သို့တမင်တကာ ကူညီမှုကိုငြင်းပယ်ခြင်းသည် စစ်ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်နိုင်ပြီး၊ U.N. နိုင်ငံတကာနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့များနှင့် လူ့အခွင့်အရေး စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသူများအား လိုအပ်နေသည့်ပြည်သူများထံ လုံခြုံစွာ၊ ရေရှည်တည်တံ့စွာနှင့် အကန့်အသတ်မရှိ ရောက်ရှိအောင် အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို တောင်းဆိုခဲ့သည်။

“ဒီဇင်ဘာရလူ့အခွင့်အရေးကို (မြေမြှုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုကြောင့်) ကျွန်တော်တို့မဆက်သွယ်နိုင်ပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လောလောဆယ် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မြေပြင်ဝန်ထမ်းအများစုဟာ “COVID-19” ကြောင့်ခရီးသွားလာလို့မရပါဘူး။ နောက်အကြောင်းရင်းတစ်ခုကတော့ လုံခြုံရေးပါ။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှာ စစ်တပ်က ဒီဒေသကို တပ်တွေပို့နေလို့ ပါ”ဟု မွန်းနေလီကပြောသည်။ မွန်းနေလီသည် ထိုင်းနိုင်ငံရောက် ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (KWAT)၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း များနှင့် အတူအလုပ်တွဲလုပ်နေသော အခြားလူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ “ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဝန်ထမ်းတွေဟာ တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ သွားရန် အလွန်ခက်ခဲကြောင်းတွေ့ရှိနေရပါတယ်။” ဟုပြောသည်။

ကချင်၊ ကရင်ပြည်နယ်များနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ မြေမြှုပ်မိုင်းများမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအား ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် Humanity & Inclusion မှ အစီအစဉ်ဒါရိုက်တာ Fabrice Vandeputte က Fortify Rights သို့ပြောကြားရာတွင် “COVID ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာ အလွန်ပင်ကြီးမားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်ုပ်တို့ဟာ အိမ်ကိုသွားပြီး [မိုင်းဒဏ်ခံရသူများအား] အိမ်တိုင်ယာရောက် ပံ့ပိုးမှုပေး သောကြောင့်ဖြစ်တယ်။ အချို့ကျေးရွာခေါင်းဆောင်တွေဟာ ရွာတွေကို ပိတ်ထားတယ်။ အဲဒီရွာတွေကို အိမ်တွေကို အခုသွားလို့ မရတော့ဘူး။”

မြန်မာအစိုးရ၏ ခရီးသွားလာခွင့် ကန့်သတ်ချက်များသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေများနှင့် မကိုက်ညီပါ။

“COVID-19”နှင့်ဆက်စပ်သော မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသများတွင် ခရီးသွားလာခွင့် ကန့်သတ်ချက် များနှင့်အတူ စစ်ရေးအရချမှတ်ထားသော ကန့်သတ်ချက်များသည် စစ်ဥပဒေများဟုလူသိများသော နိုင်ငံတကာလူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေကိုချိုးဖောက်နေသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဥပဒေအရ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်သူအားလုံးသည် လိုအပ်နေသည့် အရပ်သားများ အတွက် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများကို လျင်မြန်စွာနှင့် အဟန့်အတားမရှိ ဖြတ်သန်းခွင့် ပြုသင့်သည်။ “ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်းများကို တမင်ကြံစည် တားမြစ်ခြင်း”သည် စစ်ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သော နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဥပဒေကို အကြီးအကျယ် ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ကြေငြာစာတမ်း(UDHR)၏ အပိုဒ် ၁၃ နှင့် နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပဋိညာဉ် (ICCPR)၏ အပိုဒ် ၁၂ အရ လွတ်လပ်စွာ သွားလာလှုပ်ရှားခွင့်ကို အာမခံသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ICCPR တွင်ပါ ဝင်ခြင်းမရှိသော်လည်း UDHR ၏ပြဌာန်းချက်များနှင့် ICCPR ၏ အချို့ပြဌာန်းချက်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဥပဒေအောက်ရှိ နိုင်ငံအားလုံးအပေါ် စည်းနှောင်မှုအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေက နိုင်ငံများအား

လွတ်လပ်စွာသွားလာလှုပ်ရှားခွင့်ကို “ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း” အတွက် ကန့်သတ်ရန်ခွင့်ပြုထားသော်လည်း ထိုကဲ့သို့သောကန့်သတ်ချက်များကို ဥပဒေကြောင်းအရ သတ်မှတ်ထားရမည်။ တရားဝင် ရည်မှန်းချက်ပြည့်မီရန် လိုအပ်သည်။ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည့်အကျိုးစီးပွားနှင့်ညီမျှသည်။ ထို့အပြင် မည်သည့်တားမြစ် ကန့်သတ်ချက်မဆို လူအများအပေါ်သက်ရောက်နိုင်သည့် အချိုးအစားမညီမျှမှုကိုဖော်ပြသင့်သည်။ အကယ်၍ ကန့်သတ်ချက် တစ်ခုသည် ဤလိုအပ်ချက်များအနက်မှ တစ်ခုနှင့်မကိုက်ညီပါက ၎င်းကိုဥပဒေအရ မတရားဟု သတ်မှတ်သည်။

မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုများထောက်ပံ့ပေးသော လူသားချင်းစာနာမှုအဖွဲ့များအပေါ် ခရီးသွားလာခွင့် ကန့်သတ်ချက်များ သည် လိုက်လျောညီထွေမရှိသေးဘဲ မြေမြှုပ်မိုင်းဒဏ်ခံရသူများနှင့်အရေးပေါ်အကူအညီများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်နေသည့် အခြားသူများအပေါ် အချိုးအစားမမျှတသည့် သက်ရောက်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကန့်သတ်ချက်များသည် လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအောက်ရှိ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။

အရပ်သားများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိသော တိုက်ခိုက်မှုများကို ရှောင်ရှားရန်အတွက် မြန်မာအစိုးရနှင့် အခြားတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်း စာနာ ထောက်ထားမှုဆိုင်ရာဥပဒေဖြင့် ချုပ်နှောင်ထားသည်။ ခွဲခြားခြင်း၏ နိယာမအဖြစ်လူသိများသော တိုက်ပွဲဝင်သူများ သည် တိုက်ခိုက်သူမဟုတ်သူများနှင့် ခွဲခြားရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည်သဘာဝအား ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းမရှိသော မြေမြှုပ်မိုင်းများနှင့် ပြုလုပ်ရန်မဖြစ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစစ်တပ် သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များက မြေမြှုပ်မိုင်းအသုံးပြုခြင်းကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ ဥပဒေအရတားမြစ်ထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေမြှုပ်မိုင်းများ ဆက်လက်အသုံးပြုနေခြင်း

“COVID-19” ကူးစက်ရောဂါသည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို ကန့်သတ်ခြင်းမပြုမီကပင် မြန်မာနိုင်ငံတွင်မြေမြှုပ်မိုင်းများ ပေါက်ကွဲမှုများ ဆက်လက်တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ပထမ ၁၉ ပတ်တာကာလအတွင်း မြေမြှုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုဖြစ်စဉ် ၂၈ ခုတွင် အရပ်သား ၁၆ ဦး သေဆုံးပြီးကလေး ၅ ယောက် အပါအဝင် လူပေါင်း ၄၈ ဦး ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ပေါက်ကွဲမှုတစ်ခုမှလွဲ၍ အခြားပေါက်ကွဲမှုအားလုံးသည် အရပ်သားများ၏ ထင်း၊ အစာ၊ ရေကဲ့သို့သောမရှိမဖြစ် လိုအပ်သောပစ္စည်းများ စုဆောင်းနေသည့် အခြေအနေတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအကြား ပြင်းထန်သော ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့် ပြည်နယ်များတွင် ပေါက်ကွဲမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ စုစုပေါင်းဖြစ်ရပ် ၂၈ ခုအနက်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ပေါက်ကွဲမှု ၁၃ ခု၊ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ၇ ခု၊ ကချင်ပြည်နယ်မှ ၅ ခု၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးနှစ်ခုနှင့် မွန်ပြည်နယ်တွင်ပေါက်ကွဲမှု တစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် မည်သည့်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများကမျှ ဤမြေမြှုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုများအတွက် တာဝန်ရှိကြောင်းမဖော် ပြခဲ့ပါ။

၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်တွင် မြန်မာအစိုးရသည် “ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွါရသူများ IDP ပြန်လည်နေရာချထား ရေးနှင့် စခန်းများပိတ်သိမ်းရေးအတွက် မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း” ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ စီမံကိန်းကို ထုတ်ဖော်ပြသရာတွင် လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာဝင်းမြတ်အေးက “ဒီမဟာဗျူဟာ ဟာပြည်တွင်းရှိ IDPs များနှင့် IDP စခန်းများကိုသာ အဓိကထားပြီး

ရေးသားထားတာပါ။” သို့သော် သူက ကနဦး စမ်းသပ်စီမံကိန်းများကို ကချင်နှင့်ရခိုင်ပြည်နယ်များတွင် စတင်မည်ဟု ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု U.N. ရုံး၏ အဆိုအရ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခကြောင့် ဒုက္ခသည် ၁၀၀၀၀၀ နီးပါးသည် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ IDP စခန်း ၁၀၀ ကျော်တွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ အထိအိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

မဟာဗျူဟာအစီအစဉ်အရ “IDP စခန်းများပိတ်ရန်”နှင့် “မြေမြှုပ်မိုင်းများရှင်းလင်းရန်အတွက် လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအပါအဝင် လုံခြုံရေးလိုအပ်ချက် စီမံချက်များဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။” သို့သော်မြေမြှုပ်မိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ Cluster Munition Monitor အဖွဲ့မှ မြေမြှုပ်မိုင်းကျွမ်းကျင်သူ Yeshua Moser-Puangsuwan က Fortify Rights သို့ပြောကြားခဲ့သည်မှာ ယခင်စစ်အစိုးရ၏ ကချင်ပြည်နယ် နယ်ဆန်းယန်ကျေးရွာမှ မြေမြှုပ်မိုင်းကို ကိုင်တွယ်ရန်ယခင် IDP များ မပြန်မီက ဘူဒိုဇာများအသုံးပြုခဲ့သည်မှာ “မိုင်းရှင်း ခြင်းမဟုတ်ဘဲ မြေမြှုပ်မိုင်းများကို ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်ဆီသို့ ပထုတ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု” ပြောကြားခဲ့သည်။

ထိရောက်သော မြေမြှုပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများအား ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၂၀ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၄ ရက်တွင် ၅၅ နှစ် အရွယ် အရပ်သားအား ဒဏ်ရာရစေသည့် မြေမြှုပ်မိုင်းပေါက်ကွဲမှုကြောင့် နယ်ဆန်းယန်ကျေးရွာအနီးတွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ မိုင်းရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းများကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပဋိပက္ခကြောင့် အိုးအိမ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးရသည့် အရပ်သားများ ပြန်လာရေးကို အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် အစပြုလုပ်ဆောင်ခြင်းဟု ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့ တွင် စစ်တပ်ခြေလျင်တပ်မ ၁၀၁ ဒုတိယတပ်မှူး ဗိုလ်မှူးကြီးစိုးကျော်ထက်က ကချင်သတင်းဌာနသို့ပြောသည်။ “ငါတို့စစ်သားတွေက ရွာတဝိုက်မှာ မြေမြှုပ်မိုင်းတွေ ရှင်းပြီးပြီ” ။

၂၀၁၈ ခုနှစ် မေလတွင် တာရှည်ခံ ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ် ပူးပေါင်းအဖွဲ့၏ လေ့လာမှုအရ အိုးအိမ်စွန့်ခွာခဲ့ရသော ကချင်အရပ်သားအများစုသည် မြေမြှုပ်မိုင်းများကို ၎င်းတို့၏မူလနေရပ်သို့ မပြန်ရန်တားဆီးသည့် အကြီးမားဆုံး အတားအဆီး ၃ ခု အနက်မှတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု တွေ့ရှိခဲ့သည်။

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်သော ကုလသမဂ္ဂအထူး ကိုယ်စားလှယ် ယန်ဟီလီ Yanghee Lee ကအစိုးရအား IDP စခန်းများပိတ်သိမ်းပါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့်အပြည့်အဝလိုက်နာရန်၊ IDPs များ၏ အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာရန် အစိုးရအား အကြံပြု ခဲ့သည်။ “နေရပ်ပြန်လည်ရောက်ရှိသူများသည် သူတို့၏မူလနေရာ သို့မဟုတ် ရွေးချယ်မှုသို့ ပြန်သွားကြပြီး” အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများသည် “ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ သို့မဟုတ် မြေမြှုပ်မိုင်းများ ကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာသော နေရာများတွင် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းမရှိရပါ”

မြန်မာစစ်တပ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များက ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ကချင်ပြည်နယ်တွင် ပြန်လည်ဖြစ်ပွား နေသော တိုက်ပွဲများကြောင့် မြေမြှုပ်မိုင်းအသုံးပြုမှုကို မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာ ဒေသများတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“COVID-19” ဖြစ်ပွားမှုကို ရပ်တန့်ရန်အတွက် တိုင်းပြည်၏ ကြိုးပမ်းမှုများကိုကူညီရန် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မေလ ၉ ရက်တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် မေလ ၁၀ ရက်မှ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်အကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲကြောင်း ကြေငြာခဲ့သည်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးတွင် ယခင်က စစ်တပ်က "အကြမ်းဖက်အဖွဲ့များ" သတ်မှတ်ထားသော ရခိုင်လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်၊ ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်နှင့် ရခိုင်ရိုဟင်ဂျာကယ်တင်ရေး တပ်မတော်တို့ မပါ ဝင်ပါ။

၂၀၁၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော U.N. အထွေထွေညီလာခံတွင် မြန်မာသံတမန်တစ်ဦးက ရှင်းလင်းပြောကြားရာတွင် "မြန်မာနိုင်ငံသည် စနစ်တကျမိုင်းရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အား ရည်မှန်းချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်နေရာတွင် "မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားမိုင်းရှင်းလင်းရေးစံနှုန်း" ကိုအပြီးသတ်ရေးဆွဲနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။ သို့သော်အစိုးရအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့သော စံနှုန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများကို တင်ပြခြင်းမရှိသေးပါ။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဖြစ်ပွားနေသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများတွင်ပါဝင်နေသည့် အဖွဲ့များအနေဖြင့် မြေမြှုပ်မိုင်းများ သိုလှောင်ခြင်းနှင့် မြေမြှုပ်မိုင်းများချခြင်းကို ချက်ချင်းရပ်တန့်သင့်သည်။ မြန်မာအစိုးရသည် ၁၉၉၇ မိုင်းတားဆီးရေး စာချုပ်ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးသင့်ပြီး အသက်ရှင်ကျန်သူများအတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပြန်လည်ထူထောင် ရေးနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လူမှုရေးအထောက်အပံ့များရရှိရန် သေချာစွာဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း Fortify Rights မှပြောကြားခဲ့သည်။

"COVID-19 ပြန့်ပွားမှုကို ရပ်တန့်ရန် သွားလာခွင့်အပေါ်အထွေထွေကန့်သတ်ချက်များသည် ခိုင်လုံသော အကြောင်းရင်း များ ဖြစ်သည်။ သို့သော်မြေမြှုပ်မိုင်းများမှ အသက်ရှင်ကျန်သူများအတွက် အသက်ကယ်အကူအညီများပေးနေသော လူသားချင်း စာနာမှုအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ခြွင်းချက်ထားသင့်သည်"ဟု မက်သရူးစမစ်ကပြောသည်။ "မြေမြှုပ်မိုင်း အသုံးပြုရန် ဆက်လက် အကြောင်းပြချက် မရှိပါဘူး။ အစိုးရက ဒီနေ့မြေမြှုပ်မိုင်းများ အသုံးပြုခြင်းကို ရပ်တန့်စေနိုင်ပါသည်။"